

Hva har byutvikling med produktivitet å gjøre?

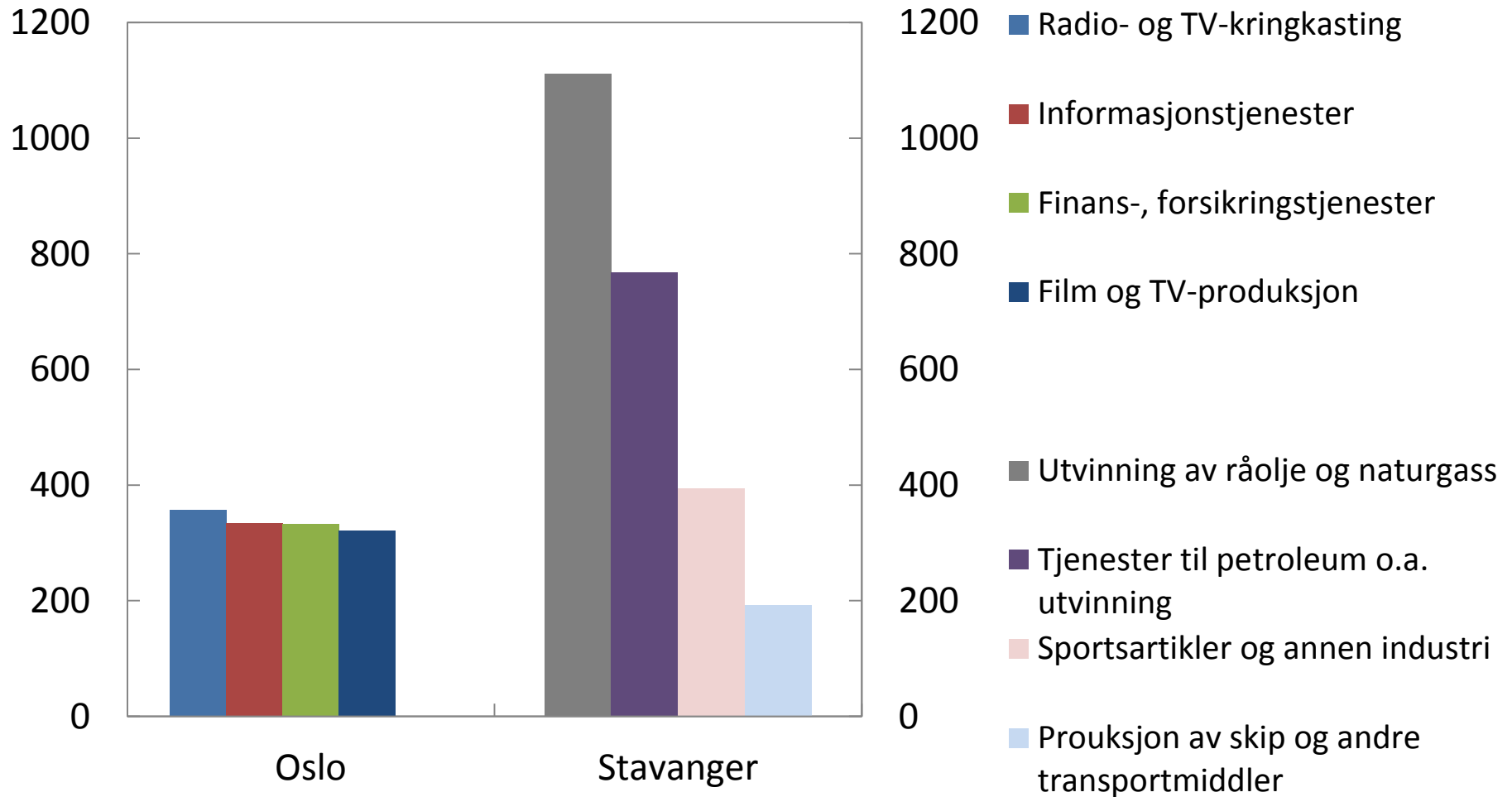
For Produktivitetskommissjonen

Fredag 24. oktober

Erling Dokk Holm

Noen næringer eksisterer kun i byene

Fire næringer¹⁾ hvor Oslo og Stavanger²⁾ har relativt høy andel av sysselsettingen. Indeks, nasjonal andel = 100. 2011

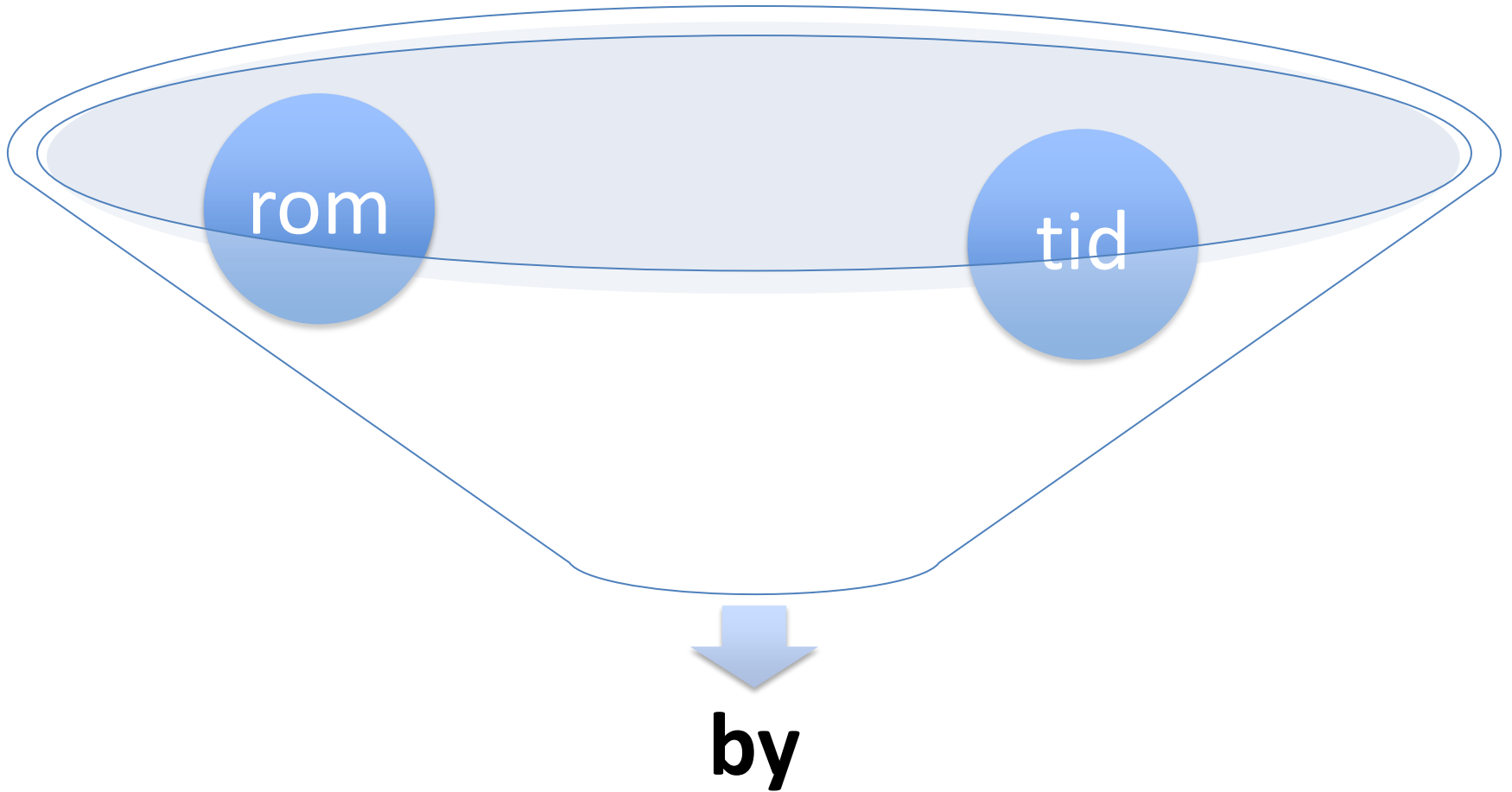
¹⁾ Indeks: Næringens andel av sysselsettingen i kommunen relativt til hele landet

²⁾ Bykommuner

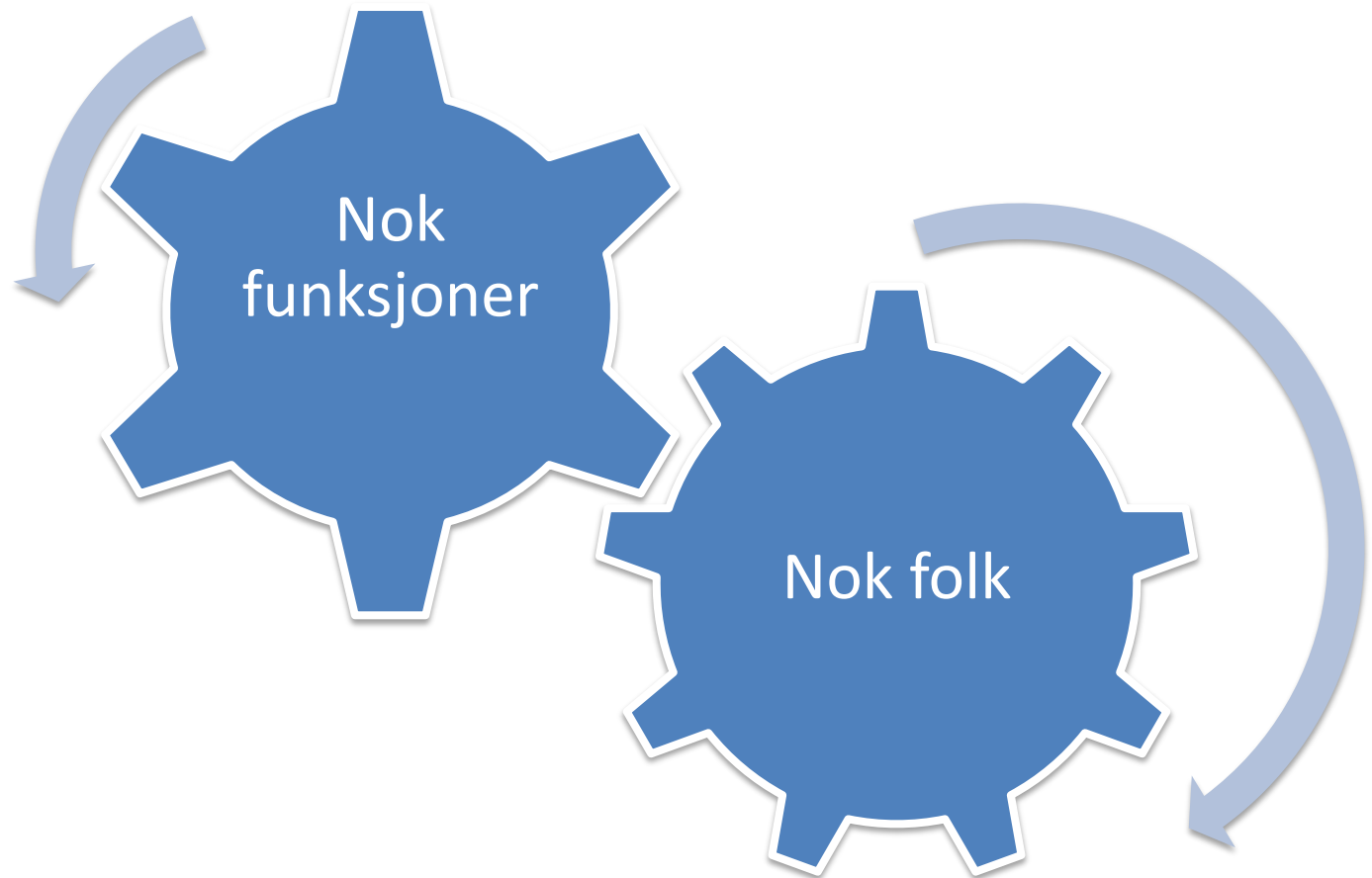
Hva er en by?

Hva er en by?

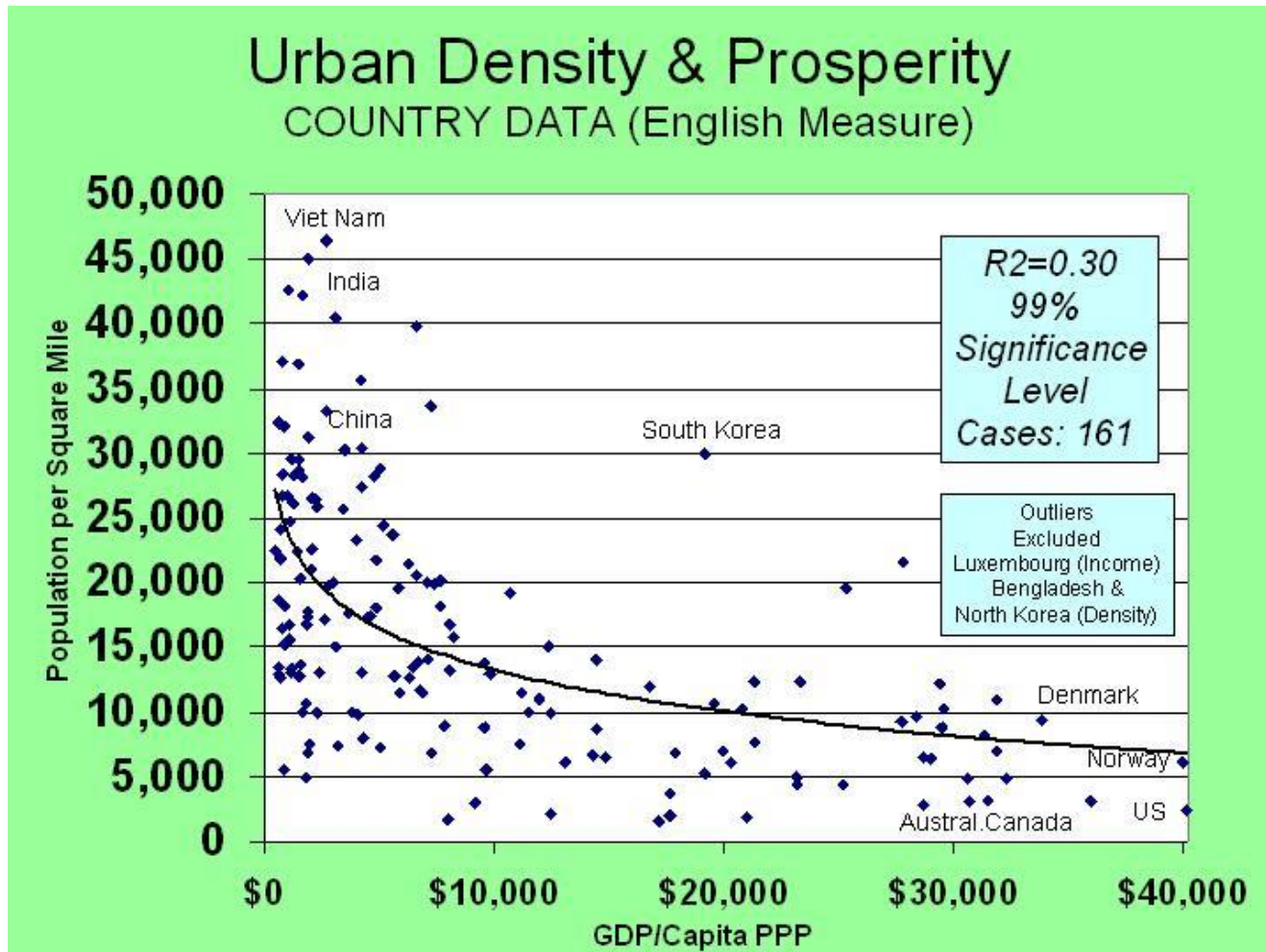

Hva er en by?

Hvordan kan vår byvekst innrettes slik
at den bidrar til økt produktivitet?

Hva vet vi om forholdet mellom urbanisering og produktivitet?

En by er en agglomerasjon

- En agglomerasjon er en term for å beskrive samlokalisering.
- Begrepet agglomerasjonseffekt er en beskrivelse på utbyttet av å være samlokalisert.

- Nettverkseffekter oppstår lett i agglomerasjoner,
- Skalerbare forretningsmodeller realiseres også lettere i agglomerasjoner,
- Ideen om klynger – da gjerne næringsklynger – som produktivitetsfremmende baserer seg på at samlokalisering gir positive effekter på
 - transaksjonskostander (de synker)
 - innovasjon,
 - tilgang på arbeidskraft,
 - tilgang på kunder
 - tilgang på kapital
 - tilgang til politiske ressurser
- Mye forskning om klynger
 - ser kun på forholdet mellom ulike sektorer i et næringsliv
 - bærer i seg en metodisk svakhet – liten forskjell på observasjon og analyse/påstand om kausale relasjoner.

Noen vesentlige innsikter fra forskningen

Forskningsfunn:

Gjennomsnittslønnen er høyere i områder med høyt befolkning og høy befolkningstetthet.

Årsaken er at arbeidsstyrken er mer produktiv i områder med høy befolkningstetthet og stor befolkning.

Hvis det ikke fantes slike agglomerasjonseffekter ville det heller ikke eksistere byer (storbyer), sier Pierre-Philippe Combes.

Combes et al. The identification of agglomeration economies. [Journal of Economic Geography](#) 11, 253-266 (2011).

The identification of agglomeration economies. Combes et al. 2011

- "...average output per worker in the twenty most-productive metropolitan areas was two times larger than in the twenty least-productive metropolitan areas, and more than one-half larger than the value for the median metropolitan area..."

Cities and skills, Glaeser, 2001

- Bigger cities certainly attract more skilled workers, and there is some evidence suggesting that human capital accumulates more quickly in urban areas.
- Cities and skills, Glaeser, 2001

Men hvorfor og hvordan?

- Høyt utdannede søker til byer fordi byer gir dem – av ulike årsaker – det de vil ha
 - Stort utvalg av relevante arbeidsplasser
 - Rekrasjonstilbud
 - Boligtilbud, varierte

- Stort
kjønnsmarked
- Kulturtilbud
- Kunsttilbud
- Likesinnede
- Anonymitet
- Valg av sosiale
relasjoner
- Kvinner er
vesentlig mer
urbane enn menn

Konsumpsjon som drivkraft?

- Bysentrenes effekt på byvekst er primært gjennom lokalisering for næringseiendom
 - offentlig og privat tjenesteyting
 - Handel
 - Service
 - Kultur
 - Opplevelsesøkonomi
 - ”Internal turisme”

Betyr skoler noe?

- Universiteter og høyskoler lager klynger og har mange spillovereffekter (se for eksempel Reve)
- Økte offentlige investeringer i skoler (offentlige) for barn og unge gir byvekst (Rappaport 1999)
- I Oslo registreres det på skoler som scorer godt at det endrer rekrutteringen til skolen ganske raskt.

Kan man måle effekten av en opera?

- Falck, Fritz, Heblich. "The phantom of the opera: Cultural amenities, human capital, and regional economic growth". Labour economics. Vol 16. Issue 6. 2011. Pages 755-766

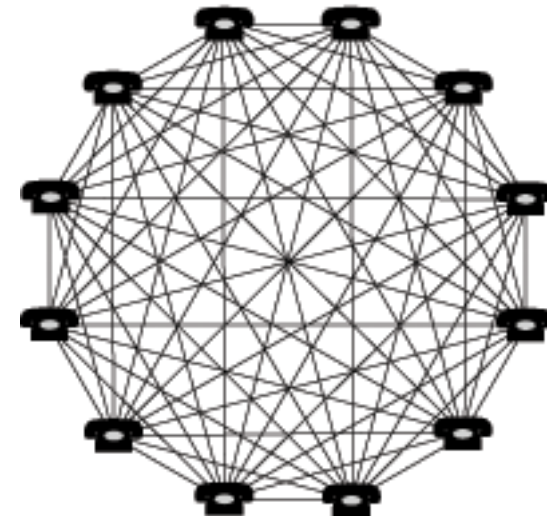
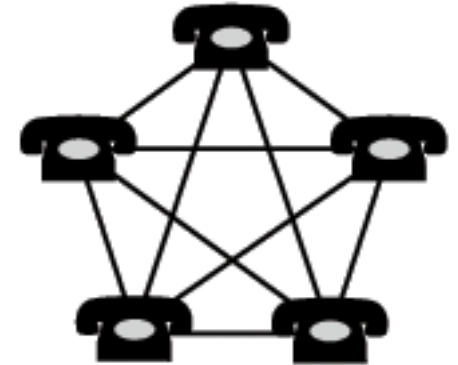
Operahuseffekten

- ”...proximity to a baroque opera house significantly affects the spatial equilibrium share of high-human-capital employees. A cross-region growth regression shows that these employees induce local knowledge spillovers and shift a location to a higher growth path.”
- Well-educated workers prefer to live geographically close to cultural amenities.
- Proximity to cultural amenities can significantly increase regional growth.

Hva sier Glaeser?

- Why does productivity increase with area population for skilled places, but not for unskilled places?
- One hypothesis is that the connection between productivity and area size reflects a tendency of more skilled people to locate in big cities.
- However, even in the more skilled places, controlling for area level skills can only explain a quarter of the measured agglomeration effect.
- If unobserved skills were explaining the correlation, then we would expect real wages to rise with city population, which they do, but that effect seems to explain only 30 percent of the connection between city size and income or productivity.

- Høyt utdannede utvikler mer kunnskap og kompetanse enn de allerede har i store byer (etter at de er ankommet)
 - spillovereffekter
 - nettverkseffekter

En påstand: det er noe med byen som fysisk, kulturelt, sosialt og økonomisk rom som gir effekter

Det betyr at måten vi utformer byen på må ta hensyn til

- a) At den blir attraktiv for de rette folka
- b) At den utformes slik at den blir en tilrettelegger for økt avkastning på humankapitalen
 - a) Slik at spillovereffekter og nettverkseffekter lettere skapes

Den urbane kvalitetsens effekt?

Hvorfor drar
ingen på ferie
til Coventry?

Gentrifisering er en mekanisme for hvordan tetthet skaper vekst

- Gentrifisering aktiverer bygningsmasse i i prosesser som styrker sosial, økonomisk, kunstnerisk og kulturell kapital
- Men "skyver" også de fattige ut av bykjernen

KAFFEBAR

Røde
Roses
KAFFEBAR

OPREMTTILGÅBART
2002:
1173 blev smidt ud gaderne
2010:
1182 blev smidt ud gaderne
STEM PÅ
OPPOSITIONEN

- Genrifisering bidrar til at det investeres i eksisterende bygningsmasse
- At strøk blir mer attraktive
- At de som allerede bor i strøkene blir rikere – hvis de ikke flytter
- Er en innovativ prosess, på alle plan
- Er et middelklasseprosjekt
- Er modell for nye bydeler – Tjuvholmen etc
- ”Kulturifisering”

- Sharon Zukin ”**Gentrification: Culture and Capital in the Urban Core**” *Annual Review of Sociology*
Vol. 13, (1987), pp. 129-147

Hvorfor er eldre uhensiktsmessige arealer et gode?

- Har lav pris
- Tiltrekker seg folk med lite kapital, men med stor arbeidskapasitet
- Laboratorium for ny tjenestesektor

Generalisert gentrifiering

- Entreprenørbasert utvikling der nye bystrøk realiseres som eiendomsutvikling
- Baserer seg på å mime gentrifiering og klassiske byformer
- Se Tjuvholmen

